

A poharat le lehet tenni

ÍRTA: PÉTERI ARANKA

Klárinál vidámabb, energikusabb kollégával nem találkoztam a pályám során. Az ő történetéből is látszik, hogy a sors a legerősebbeket is össze tudja törni.

De meg is tudja gyógyítani, ha van segítség.

A mikor jó tizenöt éve az iskolába kerültem, még gyümölcszedéssel kezdődött a tanév a nyolcadikosok számára. Egy délután Klári, amikor az osztályával visszatért a gyümölcsösből, az asztalomra tett egy hatalmas, piros almát. Csodálkoztam, hiszen új ember voltam a tantesületben, alig ismertük egymást.

Ilyen volt negyvenévesen: mindenre

nyitott és jó kapcsolatteremtő. Az óráiról sohasem késett, sohasem hiányzott. Lelkesedett a tantárgyaiért, a biológiáért és a rajzért, a gyerekek pedig érte lelkesedtek. Nem voltak fegyelmezési gondjai. Persze, hogy a szülők is, a kollégák is szerették. Bár három gyereke volt, mindig mindenben számíthatott rá az iskola.

Korán férjhez ment. Még nem száradt meg a diplomáján a tinta, amikor az első

gyerek, Miki megszületett. Akik annak idején ismerték, azt mondták: nagy szerelem volt. János, a férje kamionsofőrként járta a világot; ha visszatért egy-egy távoli országból, gyakran először az iskola elé fordult, hogy megölelje a feleségét, s csak aztán ment a kijelölt helyre. Gyors egymásutánban két lányuk is született: Valcsi és Julia. János keveset volt otthon, de minden földi jóval ellátta a családját. Szépen öltöztek mindnyájan, sokan irigyelték Klári puha török bőrkabátjait.

A gyerekek jól tanultak. Klári nem adta őket napközibe, délben az iskolából mindhárman a nagymamához mentek. Este pedig Klári átnézte a leckéjüket, és ha kellett, kikérdezte őket.

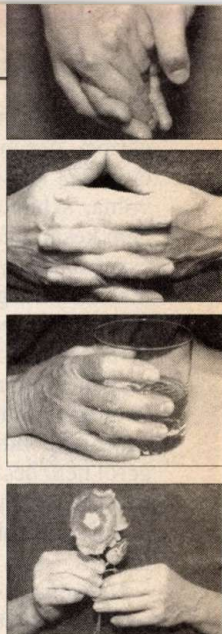
A nagymama segítsége tette lehetővé, hogy az iskolában mindenben számítani lehetett Klárra. Az én odaérkezésem előtt öt évvel, azaz harmincéves korában a kollégák szakszervezeti titkárnak választották. Harcosan képviselte

az érdekeket. Néha, például jutalomosztás idején, az igazgatóval is vitába szállt. Kiállt a nyugdíj előtt állók béremeléséért. Nem lehetett sem megfélemlíteni, sem megvásárolni. A fiatalok különösen számíthattak rá a lakásvásárlási támogatás kijárásában, vagy bölcsődeügyekben. Úgy látszott, kimeríthetetlen energiátartalékaik vannak; reggel rohant a vágóhídra, ökörszemet szerezni a boncoláshoz biológia szakkörre, aztán pedig a szakszervezeti

központba üdülőjegegyekért, majd jött tanítani.

Már hat-hét éve együtt dolgoztunk, amikor egy reggel, életében talán először, elkésett.

**Klári nem térhetett volna
vissza a pokolból,
ha az az egy ember is
lemond róla**

Nyolc óra után öt perccel lépett be a tanáriba. Azt mondta: orvosnál volt, injekción. Ez az egy eset szót sem érdemelt volna, s biztosan mindenki elfelejti, ha nem késik el újra és újra, és nem vesszük észre más tényekből is, hogy ez a Klári már nem a régi Klári.

Elfelejtett például beírni a naplóba, de néha azt sem tudta, hogy mikorra vállalt reggeli ügyeletet. Előfordult, hogy behívott egy szülőt, majd nem volt ott a megadott időpontban. Az állítólagos betegségről nem beszélt és azt gondoltuk, tapintatlanság volna kérdezgetni. Nem is betegnek, inkább zavartnak és hajszoltnak látszott.

Néhányan a kollégák közül mondták, hogy találkoztak vele az ABC-ben, amikor csak egy-egy üveg konyak vagy rum volt a kosarában. Nehezen hihettük el, hogy iszik. Régebben a névnapokon is éppen hogy belenyalt a pezsgőbe.

Nem tudtuk mit tehetünk. Eddig mindig mi fordultunk Klárihoz a panaszainkkal, fájdalmainkkal; ő sose szólt a saját gondjairól.

Az igazgató is gondban volt. Mit tehet a legjobb tanerővel, ha az váratlanul hibát hibára halmoz?

Klári a szakszervezeti titkári megbízást önként és örömmel átadta év közben egy fiatalabb kollégának. De ott volt az osztálya, a 7. b, amelyet újabban elhanyagolt.

Az első nagy botrány akkor tört ki, amikor elfelejtett buszt rendelni az osztálykiránduláshoz. Reggel hétkor ott állt a gyerekereglet a kísérő tanárokkal, a szülőkkel az iskola előtt, és még fél nyolckor sem jött a busz. Végül egy VOLÁN-os apuka gyorssegélyével a pótosztályfőnök vitte el a gyerekeket.

Azon a reggelen Klári sírógörcsöt kapott. Behívtam a könyvtárba, ahol dolgoztam, leültettem, kávéfőztem neki. Kiderült, hogy a férje, János, fél évvel azelőtt váratlanul elköltözött a barátnőjéhez. Klári szerint voltak ugyan bizonyos figyelmeztető jelek a házasságukban: például János érthetetlen hétvégi kimaradásai és a szexuális együttléteik ritkulása, de arra azért nem számított, hogy a férje

elhagyja. Igaz, a gyerekek már felnőttek. A két lány főiskolán tanult, Miki utolsó éves volt a jogi egyetemen, és versenyszerűen sportolt, vívott.

Ettől kezdve jobban odafigyeltünk Klárira. Beszélgettünk vele, és elhívtuk egy-egy hét végén a családi kirándulásokra. Igyekeztünk takargatni a dolgait, ahogy tudtuk. Ha késett, bementünk helyette órára, ne hallatsszon ki zaj a tereméből. Szóltunk neki, ha már nagyon el volt maradva az adminisztrációval. Mindez sajnos hiábavaló volt. Titokban ivott.

Az igazgató hamarosan beszerzett néhány szondát. Néha reggelenként behívta magához Klárit, de sose tudtuk meg, mi volt az eredmény. Illetve egy-két alkalommal láttuk, hogy a kolléganőnk összepakol és hazamegy. Ebből sejthetjük, mi történt. Már számoltuk a napokat, hogy vége legyen a tanévnek, és Klári megússza újabb botrány nélkül. Ez nem sikerült.

A bizonyítványosztás után majd egy tucat szülő reklamált a gyereke biológia jegye miatt.

Az igazgatóhelyettesek átnézték a naplókat és a bizonyítványokat. Kiderült, hogy Klári, aki egykor gyors fejszámolási képességével elképesztett bennünket, több esetben rosszul számolta ki az átlagokat.

Tudtuk, ebből elbocsátás lesz, de minimum fegyelmi. Az év végi értekezleten az igazgató tájékozott, fenyegetőzött. Mi tehetetlenek voltunk: ez a szakmai baklövés az iskola jó hírét is rontja. Már nem találtunk érveket Klári védelmére.

Ekkor remegő térddel felállt egy amúgy halk szavú kolléganőnk, Ilona. Látszott, hogy vívódik, megszólaljon-e. Végül sírással küszködve így szólt:

„Mondjátok, figyelünk mi eléggé egymásra? Egy tanáriban dolgozunk, és csak akkor vesszük észre, hogy egy kolléga bajban van, ha a baj már elborítja?

Ítélezhetünk-e valaki felett, akinek nem nyújtottunk idejében segítő kezet? Főleg egy olyan valaki felett, aki szinte mindnyájunkért tett valamit, amikor módja volt rá... ”

Ekkor, mint a folyóvíz, ha a gátat átvágják, szinte egymás szavába vágva bizonygattuk, hogy a vétek, az vétek, de Klári megérdemli a bizalmat. Szeptemberben nem kapott osztályt, de egy kis létszámú alsó tagozatos napközis csoportot rábízott az igazgató. Néha helyettesített egy-egy rajzórán is. Az a halk szavú kolléganő, Ilona, gyakran beszélgetett vele és közös programokat csináltak. De Klári az alkoholról nem tudott lemondani. Hiányzott a férje, és az is nagyon bántotta, hogy nincs saját osztálya, nem taníthatja a tantárgyait. Lefokozott embernek érezte magát.

Nem tudtunk mit tenni. Szörnyű volt látni annak az embernek a romjait, aki egykor az iskolánk motorja volt. És még drukkolnunk kellett, hogy legalább ebben a helyzetben kihúzza a nyugdíjig hátralevő néhány évet. A sors azonban még tartogatott Klári számára egy nagy csapást.

Nem lehetett mire vélni a legkisebb lány, Julia fogását, étvágytalanságát, sápadtságát. Vizsgálták tetőtől talpig, de nem találtak semmit. Végül a szomszéd város specialistájához került. A diagnózis szörnyű volt: a nyirokrendszer rákja. Ez a betegség húsz és harminc éves kor között kezdődik általában. Igaz, van esély a gyógyítására.

Julát a kórházból már haza sem engedték. Az igazgató fizetés nélküli szabadságot adott Klárinak, aki beköltözött a klinikára. Amikor a lány a kezeléseket után aludt, ő az orvosi könyvtárban ült. Biológiamár lévén, eligazodott a szakirodalomban. Felmérte, milyenek a lehetőségek, és nagyon bízott.

Krémeket vett, rúzszt, arcpirosítót, hogy a gyerek szépnek, mosolygósna lássa az anyját. Visszatért a vitalitása, tárgyalt az orvosokkal, betartotta az utasításokat. Nem ivott. Legalábbis, amikor egyikünk,

másikunk beugrott hozzá meglátogatni, nem látszott és nem érződött rajta az alkohol.

Egy rövid ideig tartó javulás után Julia rosszabbul lett, és néhány hét múlva meghalt.

A temetésre Klárinak már elfogytak a könnyei. Nem sírt. Ilona karjára támaszkodva mozdulatlanul állt.

Másnap visszament a napköziseihez. Attól kezdve egy percet sem késett reggel, és esténként utolsónak hagyta el az iskolát. Abból a napköziből a gyerekek sem akartak hazamenni: körbeülték Klári nénit, aki mesélt nekik, vagy papírt hajtogatott, illetve a földön hasalva óriási papírokra közösen készítettek meseillusztrációt. Ilona, a halk szavú kolléganő szavát adta, hogy Klári a lánya betegsége óta egy kortyot sem ivott.

Májusban a hatodikosok osztályfőnöke veszélyeztetett terhes lett. Az igazgató megkérdezte Klárit, elvállalná-e a napközi mellett a hátralevő pár hétre ezt az osztályt. A pár hétből két év lett. Nyolcadikban abból az osztályból minden gyereket felvettek valamilyen középiskolába.

Klári nyugdíjas búcsúztatóján mindenki ott volt: az egykori tanítványok, a kollégák, és sok szülő is. A lelkes pohárköszöntők után Klári felállt, mintha egy hosszabb beszédet akarna tartani. De látszott, fojtogatja a sírás. Végül csak annyit mondott:

„Mindent köszönök...! És bocsássatok meg!”

